

Aan:
De Minister van Financiën van Curaçao

Contactpersoon	Telefoonnummer
Kees van Nieuwamerongen (Cft)	+5999 461 9081
Datum	E-mail
5 september 2012	info@cft.an
Ons kenmerk	Uw kenmerk
Cft 201200846	
Pagina	Bijlagen
1/5	-
Onderwerp	
2 ^e Uitvoeringsrapportage 2012	

Geachte heer Jamaloodin,

Op 21 augustus heeft het College financieel toezicht een uitvoeringsrapportage ontvangen over het tweede kwartaal van 2012. Artikel 18.1 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rijkswet) stelt dat deze uitvoeringsrapportage ook aan de Staten van Curaçao wordt verzonden. Omwille van een volledige informatievoorziening aan de Staten heeft het Cft besloten om vanaf heden een afschrift van zijn adviezen op de uitvoeringsrapportages aan de Staten te sturen. Het bestuur van Curaçao heeft deze uitvoeringsrapportage tevens gebruikt als eerste maandelijks rapportage aan de Rijksministerraad ter invulling van de bepalingen daarover in het Koninklijk Besluit 338-2012 (aanwijzing).

In deze brief reageert het Cft op hoofdlijnen op de uitvoeringsrapportage. Op basis van artikel 11.1 zal het Cft nader adviseren op de Nota van Wijziging op de eerste begrotingswijziging 2012 die het Cft op 23 augustus j.l. heeft ontvangen, op de tweede begrotingswijziging 2012 die het Cft op 22 augustus heeft ontvangen en op de ontwerpbegroting 2013 die het Cft op 24 augustus j.l. heeft ontvangen. In deze adviezen zal het Cft meer uitgebreid ingaan op de uitvoeringsrapportage en op de meerjarige doorwerking ervan.

Budgettair beeld

Beeld uitvoeringsrapportage op hoofdlijnen

Conform artikel 18.1 Rijkswet wordt in de tweede uitvoeringsrapportage de uitputting van de begroting en de verwachte realisatie van de begroting gepresenteerd. Het Cft constateert ten aanzien van de vorm een zichtbare verbetering ten opzichte van

**College financieel toezicht Curaçao en
Sint Maarten**
De Rouvilleweg 39
Curaçao

Telefoon (+5999) 461 9081
Telefax (+5999) 461 9088
E-mail info@cft.an
Internet www.cft.an

eerdere uitvoeringsrapportages. Zo wordt voor het eerst een prognose gepresenteerd voor de verwachte realisatie van de begroting en bijgestelde meerjarencijfers.

Uit de uitvoeringsrapportage blijkt dat het tekort op de gewone dienst over 2011 voorlopig wordt geschat op ANG 180 miljoen, aanzienlijk hoger dan de ANG 156 miljoen waar het Cft ten tijde van het advies over de aanwijzing, op basis van toenmalige informatie van Curaçao, vanuit ging. Dit betekent dat het te compenseren bedrag uit hoofde van tekorten op de gewone dienst over 2010 en 2011, na inzetten van het restant van de eenmalige ontvangst aan middelen voortkomend uit de Belastingregeling voor het Koninkrijk (BRK) per 10 oktober 2010, in totaal uitkomt op ANG 122 miljoen. De dekkingsopgave is daarmee ruim ANG 20 miljoen hoger dan de in de aanwijzing genoemde ANG 98 miljoen. Conform artikel 18.4 Rijkswet dient het Bestuur uiterlijk 31 augustus de vastgestelde Jaarrekening 2011 in te dienen aan het Cft. Daarnaast wil het Cft u erop wijzen dat de eerste, tweede en derde begrotingswijziging 2011 tot op heden nog niet zijn vastgesteld.

Het uitvoeringsbeeld zoals opgesteld door Curaçao laat zien dat in 2012 een tekort ontstaat van ruim ANG 50 miljoen. Dit tekort loopt vanaf 2013 op naar zo'n ANG 195 miljoen structureel. Vooruitlopend op de begrotingswijziging wordt in de uitvoeringsrapportage aangegeven dat maatregelen worden genomen om het tekort in 2012 weg te werken. Inclusief deze dekking zou er in 2012 een overschot van ruim ANG 45 miljoen ontstaan. De genoemde maatregelen zijn niet voldoende om de tekorten meerjarig te dekken; ondanks de maatregelen resteert er vanaf 2013 een structureel tekort van ruim ANG 70 miljoen, waarbij nog geen rekening is gehouden met de noodzaak vanaf dan tekorten in het AOV-fonds aan te vullen. Het AOV-fonds vertoont op het moment een tekort van circa ANG 100 miljoen per jaar. Tot eind 2013 zullen deze tekorten volgens Curaçao kunnen worden gedekt door de beschikbare reserves in het schommelfonds AOV/AWW. Zelfs al zou tijdige besluitvorming over verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd en verhoging van de premies plaatsvinden, dan nog zullen tot 2015 tekorten optreden als gevolg van het gekozen ingroeimodel. Vanaf 2014 zullen deze tekorten dus niet meer gedekt kunnen worden uit de reserves van het fonds. Ten behoeve van de meerjarige besluitvorming moet dit meegenomen worden.

Naast zorg dat de opgevoerde dekkingsmaatregelen niet voldoende zijn om de begroting meerjarig te sluiten, heeft het Cft twijfels bij de opbrengsten die de dekkingsmaatregelen volgens Curaçao zullen genereren. Het Cft zal deze voorstellen in de komende periode nader analyseren, om hier uitgebreider op terug te komen in het kader van de tweede begrotingswijziging 2012.

Gezondheidszorg, dividendbeleid en oudedagsvoorziening

Een eerste blik op de uitvoeringsrapportage ten aanzien van de beleidsterreinen die expliciet in de aanwijzing zijn genoemd (gezondheidszorg, dividendbeleid en oudedagsvoorziening), leert dat de zorgen omtrent deze dossiers niet zijn weggenomen. Wat betreft de zorg geeft Curaçao in de uitvoeringsrapportage aan dat er budgettaire gaten te dichten zijn, zowel bij voortzetting van de huidige situatie als bij de invoering van de basisverzekering. Dit omdat de realisatiecijfers over 2011 duiden op een ongunstiger startscenario voor de basisverzekering. Het lijkt er dus op dat bovenop het

gepresenteerde tekort zich nog additionele budgettaire problematiek voordoet als gevolg van tekorten in de gezondheidszorg. Dit komt overeen met het beeld dat het Cft op dit moment heeft op basis van eigen analyses en recent bekend geworden halfjaarcijfers van de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Er is nadere analyse nodig van de budgettaire aspecten van de zorg zoals weergegeven in de uitvoeringsrapportage. De invoering van de basisverzekering zal inderdaad niet per 1 september lukken, maar los daarvan is het de vraag of de voorgenomen besparingen zich inderdaad voor zullen doen. Er dient daarvoor een meer geïntegreerde aanpak gevolgd te worden waarvan de basisverzekering slechts één onderdeel is. De jaarlijkse groei van de zorguitgaven wordt door de basisverzekering niet of slechts ten dele omgebogen.

Ten aanzien van het dividendbeleid houdt Curaçao vast aan de structurele dividendraming van ANG 25 miljoen welke voor 2012 door middel van incidentele meevallers gerealiseerd moet worden. De ontvangen informatie is op belangrijke delen tegenstrijdig. Zo wordt enerzijds gesteld dat het dividendbeleid tijdig zal worden afgerond (1 januari 2013) maar anderzijds dat de financiële situatie van de overheidsbedrijven dusdanig is dat het niet aannemelijk is dat de dividendraming in 2013 of 2014 gerealiseerd zal kunnen worden. Ook is er geen alternatieve dekking voor die jaren aangezien de alternatieven hiertoe geheel in 2012 zijn aangewend. Het Cft zal in het kader van de tweede begrotingswijziging 2012 een nadere beschouwing geven van de voorgestelde dekking voor 2012.

Over 2011 kende het AOV-fonds (Algemene Ouderdomsvoorziening) een tekort van ruim ANG 100 miljoen. Zolang nieuwe pensioenmaatregelen niet zijn ingevoerd, en de eerste jaren daarna vanwege de gefaseerde invoering, zal het fonds jaarlijks tekorten van dergelijke omvang blijven genereren. In de uitvoeringsrapportage geeft Curaçao aan dat tekorten tot en met 2013 gedekt kunnen worden uit de reserves van het fonds. Ook wordt aangegeven dat in het uitvoeringsbeeld nog geen rekening is gehouden met het feit dat het schommelfonds AOV/AWW vanaf eind 2013 niet langer voldoende vermogen heeft om de tekorten mee te dekken. In de begroting 2012 van Curaçao is weliswaar een voorziening voor tekorten van het AOV-fonds opgenomen van structureel ANG 21 miljoen, maar dit is dus niet genoeg om verwachte tekorten te dekken. Dit betekent dat het meerjarige uitvoeringsbeeld onvolledig is. Ondertussen rijst de vraag of de voorgenomen verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd inderdaad, zoals gepland, per 1 januari 2013 gerealiseerd kan worden. Zelfs als dat lukt, zal het fonds pas over enkele jaren de vruchten plukken van deze leeftijdsverhoging en in de tussenliggende jaren tekorten blijven genereren. Bovendien is het uiteindelijke tekort over 2011 van ruim ANG 100 miljoen hoger dan waar in de berekeningen van de maatregelen rekening mee werd gehouden. Dit alles betekent dat aanvullende maatregelen nodig zijn om de meerjarige problematiek op te lossen. Het is onduidelijk hoe de regering van Curaçao daarmee om zal gaan.

Het Cft plaatst, mede op basis van bovenstaande, vraagtekens bij het door Curaçao geschetste budgettaire beeld. In de komende weken zal het Cft, ten behoeve van de eerstvolgende Rijksministerraad, waar nodig in technisch overleg met Curaçao, het geschetste budgettaire beeld, alsmede de ontvangen begrotingswijziging nader analyseren. Vooruitlopend daarop veronderstelt het Cft op dit moment, op basis van

eigen analyses en recent beschikbaar gekomen informatie, aanvullende budgettaire problematiek ten aanzien van de (meerjarige) begroting ten aanzien van de belastingontvangsten en het onderwijs.

Belasting- en overige ontvangsten en onderwijs

Over 2011 vielen de belastingontvangsten circa ANG 80 miljoen tegen ten opzichte van de begroting. Over de eerste zes maanden van 2012 lopen de belastingrealisaties wederom achter op wat verwacht kan worden op basis van de realisatietrend van 2011. In de uitvoeringsrapportage presenteert Curaçao een verwachte tegenvaller in de belastingontvangsten van ANG 18 miljoen voor 2012. Het Cft zal hierover de komende weken met Curaçao in overleg gaan, maar voorziet vooralsnog op basis van eigen analyses een hoger risico voor de begroting 2012.

Als de berichtgeving die het Cft bereikt heeft klopt, dan zou de regering hebben besloten tot de invoering van gratis (dan wel vrij) onderwijs met ingang van het schooljaar 2012/2013. Dit zou in strijd zijn met art. 10 en art. 47 van de Landsverordening Comptabiliteitsvoorschriften en de aanwijzing. Volgens diezelfde berichtgeving zou dit gedekt worden via een dividendvoorschot van de overheidsvennootschap Refineria di Korsou. Het opnemen van een voorschotdividend zonder dat daar een dividendbeleid of dividendbesluit van de vennootschap aan ten grondslag ligt, is in feite geld lenen van die vennootschap. In de uitvoeringsrapportage geeft Curaçao aan dat concrete plannen ter financiering van het gratis onderwijs nog niet rond zijn. Dit blijkt ook uit de reactie op het verzoek van het Cft om meer duidelijkheid te krijgen over het gratis onderwijs. In deze reactie, die het Cft op 29 augustus heeft ontvangen, stelt de minister van Financiën dat er vooralsnog geen budgettaire dekking is voor gratis onderwijs en dat de overheid niet voornemens is om verplichtingen aan te gaan op het gebied van gratis onderwijs. In diverse media wordt echter melding gemaakt dat de regering bekend heeft gemaakt dat ouders van schoolgaande kinderen geld krijgen uitbetaald waar zij in het kader van het vrije onderwijs (voorheen gratis onderwijs genoemd) recht op hebben. Het Cft verzoekt het Cft te informeren hoe de berichten over het verstrekken van middelen aan ouders met schoolgaande kinderen zich verhoudt tot de informatie die het Cft heeft ontvangen dat er geen sprake is van het aangaan van verplichtingen op het gebied van gratis onderwijs. Indien er sprake is van een extra bijdrage aan het onderwijs bovenop de begroting, dan is van groot belang dat u informeert uit welke middelen deze eventuele bijdrage aan het onderwijs gefinancierd zal worden en welke juridische documenten hieraan ten grondslag liggen. Het Cft wil het bestuur van Curaçao eraan herinneren dat alle verwachte uitgaven en lasten in de begroting verwerkt dienen te worden.

De na het geven van de aanwijzing bekend geworden additionele budgettaire situatie zoals geschetst in de tweede uitvoeringsrapportage en zoals signaleerd door het Cft, maakt geen expliciet onderdeel uit van de aanwijzing, anders dan dat de begroting (meerjarig) aan de Rijkswet dient te voldoen. Gezien de omvang van de additionele problematiek voorziet het Cft dat in de komende jaren een grondige heroverweging op verschillende beleidsterreinen noodzakelijk is. Het Cft zal hierover adviseren in het traject rondom de begroting 2013.

Conclusie

Het Cft kan uit de ontvangen uitvoeringsrapportage nog niet afleiden of er vorderingen worden gemaakt in de budgetdiscipline en maakt zich zorgen over de voortgang op belangrijke onderdelen van de aanwijzing. Er is vooralsnog geen sprake van een versterking van de regie op de voorgenomen maatregelen. Tegelijkertijd voorziet het Cft een verslechtering van het budgettaire beeld over 2012 en verder. Het Cft heeft ernstige twijfels bij de door Curaçao in de tweede uitvoeringsrapportage gepresenteerde dekkingsmaatregelen en voorziet daarnaast een grotere budgettaire problematiek dan Curaçao in de rapportage presenteert.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft gaarne bereid die te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Namens deze,
De secretaris van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

drs. C. van Nieuwamerongen

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De voorzitter van de Staten van Curaçao
De Minister President van Curaçao
De secretaris generaal van AZ en van Financien